TELŠIŲ RAJONAS

TELŠIAI, BIRŽUVĖNAI, DEGAIČIAI, EIGIRDŽIAI, GADŪNAVAS, JANAPOLĖ, JUOZAPAVAS, KAUNATAVA, KĘSTAIČIAI, LAUKO SODA, LIEPLAUKĖ, LUOKĖ, MITKAIČIAI, NERIMDAIČIAI, NEVARĖNAI, PAKAPIAI, PASRUOJĖ, PAVANDENĖ, RAINIAI, STULPINAI, TRYŠKIAI, TUČIAI, UBIŠKĖ, UPYNA, VARNIAI, VIEKŠNALIAI, VIEŠVĖNAI, VIRMĖNAI, ZDONIŠKĖ, ŽARĖNAI, ŽELVAIČIAI (RYŠKĖNAI)

Viešvėnų bažnyčios šventorius
Panų kalno šventvietė
773 psl. – Telšių katedra

TELŠIAI
Šv. Antano Paduviečio katedra, 1794 m.
Iki 1624 m. pastatyta bernardinų vienuolyno bažnyčia. Fundavo LDK kancleris ir Telšių seniūnas Povilas Sapiega. 1650 m. pastatyta nauja bažnyčia. 1702 m. sudegė. 1738 m. pastatyta nauja. 1761-94 m. pastatyta dabartinė bažnyčia, gavusi dvigubą titulą – Loreto Dievo Motinos ir Šv. Antano Paduviečio (todėl du didieji altoriai). 1859-62 m. pastatytas bokštas. Audrai nugriovus, 1881 m. pastatytas dabartinis bokštas. 1926 m. tapo katedra
Vienintelė Lietuvoje bažnyčia su dviem didžiaisiais altoriais *(viršuje – Šv. Antano, apačioje – Loreto Dievo Motinos)*

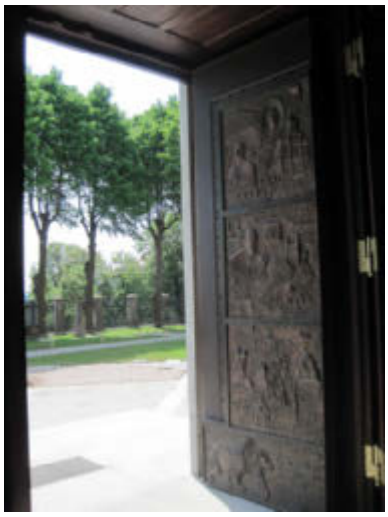

Katedros durys, 2009 m.
Skulptorius
Romualdas Inčirauskas
Architektas
Algirdas Žebrauskas
Dievo avinėlis virš durų, 2009m. *(dešinėje)*
MCMXXVI (1926) -Katedros steigimo data
Telšių vyskupo Antano Vaičiaus (1926-2008) antkapinis paminklas
(toliau, dešinėje)

TELŠIAI
Telšių katedros šventoriaus vartai, 1864 m.
Architektas ***Fulgencijus Rimgaila.***
Šv. Antanas – katedros globėjas *(aukščiau)*
Šv. Stanislovas – miesto globėjas *(žemiau)*
Skulptorius ***Arūnas Sakalauskas, 2005 m.***

Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia
(Mažoji bažnytėlė), 1867 (1935) m.
Apie 1536 m. čia buvo pastatyta parapinė bažnyčia.
1815 m. dėl prastos būklės uždaryta ir šalia pastatyta laikina (kaip Varnių kunigų seminarijos) bažnyčia.
Po 1831 m. sukilimo buvo abi nugriautos. 1864-67 m. parapinės bažnyčios vietoje pastatyta Šv. Nikolajaus stačiatikių cerkvė.
Po ilgo (1919-32 m.) bylinėjimosi
1934-35 m. cerkvėje buvo įrengta katalikų bažnyčia
Koplyčia (kaulinyčia)
Mažosios bažnytėlės šventoriuje

TELŠIAI
Šv. Mikalojaus Stebukladario stačiatikių cerkvė, 1938 m.
(Telšių miesto kapinėse)
Architektas ***Vladimiras Kopylovas***
Pastatyta kaip kompensacija už perduotą katalikams stačiatikių cerkvę (dabar Mažoji bažnytėlė)
Paminklas tremtiniams „Trys kryžiai“, 1991 m. *(šalia Mažosios bažnytėlės). Skulptorius* ***J.Gudonis***
Vaizdas į Masčio ežerą
(nuo Trijų kryžių paminklo)

BIRŽUVĖNAI
19 km į pietryčius nuo Telšių, 1 km į pietus nuo kelio į Luokę, 3 km į vakarus nuo Luokės
Dvaro (Šv. Roko) koplytėlė, 1764 m.
Fundatorius dvarininkas Mykolas Juozas Gorskis (pagal legendą – kaip padėką už išsigelbėjimą šioje vietoje sutramdžius pasibaidžiusius arklius; pagal kitą versiją – čia nukritęs nuo arklio žuvo jo sūnus)

DEGAIČIAI

3 km į rytus nuo Telšių,
prie kelio į Šiaulius (į pietus)
Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus koplyčia (bažnytėlė), 2003 m.
1994 m. įkurta kultūros namuose.
2003 m. rekonstruota (dabartinis vaizdas)

EIGIRDŽIAI

8 km į rytus nuo Telšių, 0,5 km nuo kelio į Šiaulius
Dievo Apvaizdos bažnyčia ir varpinė, 1795 m.
Iki 1752 m. pastatyta pirmoji bažnyčia.
1795 m. pastatyta dabartinė bažnyčia
Koplyčia (kaulinyčia) šventoriuje *(žemiau)*

GADŪNAVAS

9 km į šiaurę nuo Telšių,
2 km į šiaurės rytus nuo kelio į Sedą
Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia, 1901 m.
Apie 1765 m. Degenių kaime pastatyta koplyčia.
1783 m. kitoje vietoje pastatyta bažnyčia.
Fundavo Jurgis Gadūnas (nuo jo – Gadūnavas).
1901 m. pastatyta dabartinė bažnyčia

JANAPOLĖ
24 km į pietus nuo Telšių,
1 km į rytus nuo kelio į Varnius
Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia, 1815 m. ir varpinė, 1842 (1887) m.
Iki 1748 m. (tada Viržuvėnuose) pastatyta bažnyčia. 1763 m. perstatyta. Fundavo Žemaičių vyskupas Jonas Domininkas Lopačinskis (nuo jo vardo – Janapolė). 1815 m. pastatyta nauja. Fundavo Žemaičių vyskupas Juozapas Arnulfas Giedraitis

Senųjų kapinių koplyčia, 1887 m. *(aukščiau)* ***Antkapinis paminklas*** *(kapinėse; kairėje)* ***ir kryžius-paminklas, 1928 m. žuvusiems už Lietuvos laisvę*** *(šventoriuje; dešinėje)*

KAUNATAVA
28 km į rytus nuo Telšių, 4 km į pietus nuo kelio į Šiaulius, prie kelio Tryškiai-Užventis
Dievo Apvaizdos bažnyčia, 1924 m.
1794 m. pastatyta pirmoji bažnyčia. 1843 m. – antroji. 1866 m. caro valdžia uždarė. 1893 m. nugriauta. Netoli jos buvo pastatyta stačiatikių cerkvė. 1924 m. pastatyta dabartinė bažnyčia (kitoje vietoje)

JUOZAPAVAS
18 km į šiaurės rytus nuo Telšių
Sentikių cerkvė, XIX a.
Įrengta buv. Juozapavo dvare. Fundavo dvarininkai Čepinskiai

Koplytstulpio kryžius šventoriuje *(kairėje)*
Koplyčia (kaulinyčia) šventoriuje *(dešinėje)*

Dievo Motinos ikonos „Visų liūdinčiųjų Džiaugsmas“ stačiatikių cerkvė, 1894 m.
Pastatyta parapijos žemėje, šalia nugriautos bažnyčios. 1921 m. buvo perduota katalikams, vėliau grąžinta stačiatikiams

KĘSTAIČIAI

7 km į šiaurės vakarus nuo Telšių ir 2 km į šiaurės vakarus nuo kelio Palanga-Šiauliai, prie kelio į Alsėdžius

Kryžių kalnelis buvusios Kęstaičių Šv. Roko bažnyčios vietoje, 2006 m.

1715 m. maro kapinaitėse buvo pastatyta koplyčia. Fundatorius dvarininkas Kenstavičius (nuo jo – Kęstaičiai). 1738 m. dvarininkas Jonas Antanas Rimgaila šioje vietoje pastatė bažnyčią ir rokitų vienuolių prižiūrimą ligoninę. 1808 m. sudegė. 1820 m. pastatyta nauja. 1886-90 m. caro valdžia, nepaisydama žmonių pasipriešinimo, su kazokų pagalba bažnyčią ir ligoninę nugriovė

LAUKO SODA

10 km į pietus nuo Telšių, 2 km į rytus nuo kelio į Žarėnus, Varnius

Šv. Joakimo bažnyčia ir varpinė, 1889 m.

1787 m. pastatyta pirmoji bažnyčia.

1889 m. pastatyta dabartinė bažnyčia

LAUKO SODA
Šv. Florijono koplytėlė
prieš Lauko Sodos bažnyčią
Bažnyčios šventoriaus vartai

LIEPLAUKĖ
10 km į vakarus nuo Telšių,
4 km į pietus nuo kelio į Kretingą, Palangą
Šv. Jurgio bažnyčia
ir varpinė (su klebonija), 1862 m.
1619 m. pastatyta koplyčia, 1621 m. tapo bažnyčia, kurią 1627 m. sudegino švedai.
1673 m. atstatyta.
1861-62 m. pastatyta dabartinė
Akmuo fasade su įrašu apie bažnyčios statybą, 1861 m. *(apačioje, kairėje)*

LIEPLAUKĖ
Bažnyčios šventoriaus vartai ir varteliai
Sena koplytėlė šventoriuje
(žemiau, kairėje)

Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečio koplytėlė miestelyje, 1930 m. *(aukščiau)*
Autorius knygnešys ***Ignacas Milašius***
1944 m. rusų tankas apgadino.
2002 m. atnaujinta
Šv. Jurgio koplytstulpis šventoriuje
Fundatoriai A. ir Z. Krikščiukai
Skulptorius ***A.Kvašys*** *(dešinėje)*

LUOKĖ
21 km į pietryčius nuo Telšių
Visų Šventųjų bažnyčia, 1774 m.
ir varpinė, 1899 m.
1416 m. pastatyta pirmoji bažnyčia (viena iš 8 pirmųjų Žemaitijoje). XVI a. antroje pusėje atstatyta.
1766 m. sudegė.
1774 m. atstatyta (pastatyta dabartinė)

LUOKĖS KAPINĖS
Kapinių koplyčia, XIX a.
Antkapinis kryžius *su įrašu „Kunigs Jozaps Gorklewicze Altarista Lukes Mires 1856 m. Balundes 30 d. amzios 69 m.“*

MITKAIČIAI
20 km į šiaurės rytus nuo Telšių
Švč. Mergelės Marijos bažnyčia, 1829 m.
Pastatyta kaip kapinių koplyčia.
Po Antro karo tapo bažnyčia

NERIMDAIČIAI
16 km į šiaurės rytus nuo Telšių, 10 km į šiaurę nuo Eigirdžių (prie kelio į Šiaulius)
Šv. apaštalo Baltramiejaus bažnyčia, 1860 m.

NEVARĖNAI
13 km į šiaurę nuo Telšių,
prie kelio į Tirkšlius, Mažeikius
Nukryžiuotojo Jėzaus bažnyčia ir varpinė, 1785 m.
1602 m. pastatyta pirmoji bažnyčia. Fundavo grafas Zabiela. 1785 m. pastatyta dabartinė

PAKAPIAI

11 km į pietryčius nuo Telšių,
kairėje pusėje kelio Viešvienai-Luokė

Sterblės kalno šventvietės koplytėlė ir kryžiai

Pagal legendą, moteris, atnešusi akmenį ant šio kalniuko, susilaukdavo vaikelio

PASRUOJĖ

16 km į šiaurės vakarus nuo Telšių, 1,5 km į vakarus nuo kelio į Sedą (6,5 km nuo Sedos)

Panų kalno (Mergakalnio) šventvietės koplyčia, koplytėlės, kryžiai

Pagal legendą 1626 m., karo su Švedija metu, kalno olose slėpėsi 2000 mergaičių, bet švedai užvertė olas akmenimis ir palaidojo gyvas. Nuo seno šiame kalne stovi koplyčia ir statomi kryžiai. 1978 (1982) m. buvo su buldozeriu nusiaubta ir išniekinta (pagal vietinių liudijimus Pasruojės sovchozo direktoriaus V.Matuševič, pasitelkus rusų kariškius). Atstatyta Atgimimo laikais

PAVANDENĖ

33 km į pietryčius nuo Telšių,
3 km į šiaurę nuo kelio Varniai-Užventis
Šv. Onos bažnyčia ir varpinė, 1802 m.
1620 m. pastatyta pirmoji bažnyčia.
Fundavo Florijonas Bogužas.
1802 m. pastatyta dabartinė

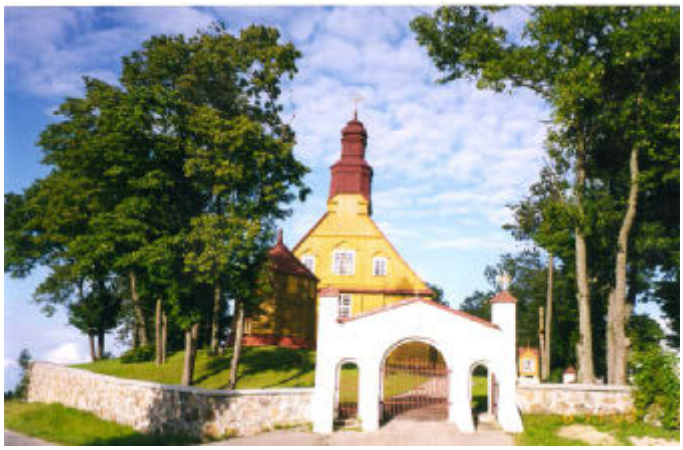

Pavandenės bažnyčios šventoriaus vartai *(viršuje)*
Koplytėlė šventoriuje *(dešinėje, aukščiau)*
Kryžiaus kelio koplytėlė šventoriuje *(dešinėje, žemiau)*
Bažnyčios kryžius *(dešinėje)*

PAVANDENĖS BAŽNYČIOS ŠVENTORIUS
Koplyčia (kaulinyčia) šventoriuje
Pavandenės klebono antkapis *(palaidotas 1841 m.)*
Kryžius šventoriuje *su užrašu „Kurs atpirkaj pražuwusius Ne pražudyk atpirktus“*

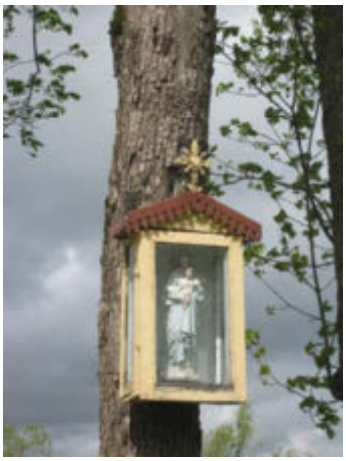

RAINIAI
5 km į pietryčius
nuo Telšių,
prie kelio į Varnius
Kančių koplyčia, 1991 m.
Architektai: ***Jonas Virakas***
(1942 m. eskizinis projektas)
Algirdas Žebrauskas
(1991 m. įgyvendinimas)
Pastatyta 73-ims Telšių kalėjimo kaliniams,
1941-06-25 Sovietų budelių
žvėriškai nužudytiems, atminti

STULPINAI
5 km į pietryčius
nuo Telšių,
2 km į šiaurės rytus
nuo Rainių
Veidrodžių koplyčia,
1786 m.
Fundavo dvarininkas Važinskas

TRYŠKIAI
23 km į rytus nuo Telšių,
prie kelio į Viekšnius
Švč. Trejybės bažnyčia, 1751 m.
XVI a. pabaigoje minima bažnyčia.
1751 m. pastatyta dabartinė bažnyčia
Varpinė, 1804 m.
2006 m. vaizdas ir 2013 m. (žemiau)

Kryžiaus kelio stotis *(dešinėje)*

TRYŠKIAI
Šv. Florijono paminklas-koplytstulpis, XVIII (XIX) a.
miestelyje (kairėje)

TRYŠKIŲ KAPINĖS
Kapinių koplyčia, XIX a.*(aukščiau)*
Daugėlų šeimos laidojimo rūsys *(kairėje)*
Garalių šeimos koplyčia-mauzoliejus *(dešinėje)*
Neidentifikuoti laidojimo rūsiai *(apačioje)*

TUČIAI

20 km į šiaurės rytus nuo Telšių, apie 2 km į rytus nuo Juozapavo (nuo kelio Eigirdžiai-Tirkšliai)

Senųjų kapinaičių koplytėlės ir kryžiai

Atstatyti Atgimimo laikais

UBIŠKĖ

16 km į rytus nuo Telšių, 1 km į pietus nuo kelio į Šiaulius

Ubiškės bažnyčios šventoriaus vartai

(nenaudojami)

UBIŠKĖ
Šv. Angelų Sargų bažnyčia, 1851 m.
1784 m. pastatyta bažnyčia. Fundavo Kasparas Šiliauskas. 1851 m. pastatyta dabartinė.
Varpinė, 1897 m. ir jos kryžius
(žemiau, viduryje)

UPYNA
30 km į rytus nuo Telšių,
prie kelio Luokė-Kuršėnai
Šv. Jono Labdario bažnyčia, 1807 m.
Fundavo dvarininkai
Jonas ir Teresė Žukauskai
Bažnyčios varpinė
2010 m. atnaujinta

Žukauskų šeimos
antkapinis paminklas šventoriuje
(kairėje)
Upynos koplytėlė prie kelio *(dešinėje)*

VARNIAI
34 km į pietus nuo Telšių
Šv. Aleksandro bažnyčia, 1764 (1779) m.
Apie 1416 m. pastatyta pirmoji bažnyčia. 1764 m. pastatyta nauja. 1949 m. Sovietų valdžia pavertė sandėliu, vėliau įrengė baldų parduotuvę. 1991 m. grąžinta
Koplytėlė šventoriuje *(kairėje)*

Seminarijos bokštas, 1991 m.
(atstatytas; kairėje)
Mikalojaus Daukšos ir Merkelio Giedraičio paminklas, 1999 m.
prie buv. Kunigų seminarijos pastato
Skulptorius ***Arūnas Sakalauskas***
Architektas ***Linas Jurgaitis***

VARNIAI

Šv. apaštalų Petro ir Pauliaus bažnyčia (buv. katedra), 1691 m.

1416 m. pastatyta bažnyčia, kurią 1418 m. sukilę žemaičiai sudegino. 1464 m. pastatyta Medininkų (Žemaičių) vyskupijos katedra. 1535 m. sudegė. 1555 m. pastatyta nauja. 1614 m. atstatyta. 1680 m. sudegė. 1681-91 m. pastatyta dabartinė, kitoje vietoje. Fundavo Žemaičių vyskupas Kazimieras Pacas. Po 1817 m. gaisro perstatyta. 1864 m., panaikinus Žemaičių vyskupiją, tapo parapine bažnyčia

Lurdo grota šventoriuje *(žemiau)*

Koplytėlė miestelyje, 1994 m.

Šalia buvusios NKVD būstinės, žuvusiems pokario metais atminti

Architektas ***Algirdas Žebrauskas***

Šventoriaus vartai ir varteliai, 1870 m.

VIEKŠNALIAI
28 km į pietryčius nuo Telšių,
7 km į pietus nuo Luokės
Švč. Mergelės Marijos Globos bažnyčia ir varpinė, 1912 m.
Lurdo grota
Viekšnalių bažnyčios šventoriuje (žemiau, dešinėje)

VIEŠVĖNAI
7 km į pietryčius nuo Telšių,
1 km į pietryčius nuo kelio į Varnius
Jėzaus Kristaus paminklas prie bažnyčios, 2008 m.
Skirtas bažnyčios 250-mečiui ir čia senkapiuose palaidotiems atminti

VIEŠVĖNAI
Švč. Trejybės bažnyčia, (1758) 1852 m. ir varpinė, 1906 m.
XVII a. pastatyta pirmoji bažnyčia. Fundavo Viešvėnų seniūnas Pranciškus Pilsudskis. 1758 m. pastatyta nauja. 1848-52 m. pastatyta dabartinė

Koplytėlės ir koplytstulpiai
Viešvėnų bažnyčios šventoriuje

VIRMĖNAI
18 km į šiaurės rytus nuo Telšių,
8 km į šiaurę nuo kelio į Šiaulius,
prie kelio Eigirdžiai-Nerimdaičiai
Paunšvystės alkakalnio
(šventvietės) koplyčia, 2000 m.
ir stebuklingi akmenys
Pirmoji koplyčia buvo pastatyta apie 1900 m.
Pagal legendą šalia koplyčios esantys
akmenys (žemiau, kairėje) tai kažkada
stovėjusios pagoniškos šventyklos pamatai

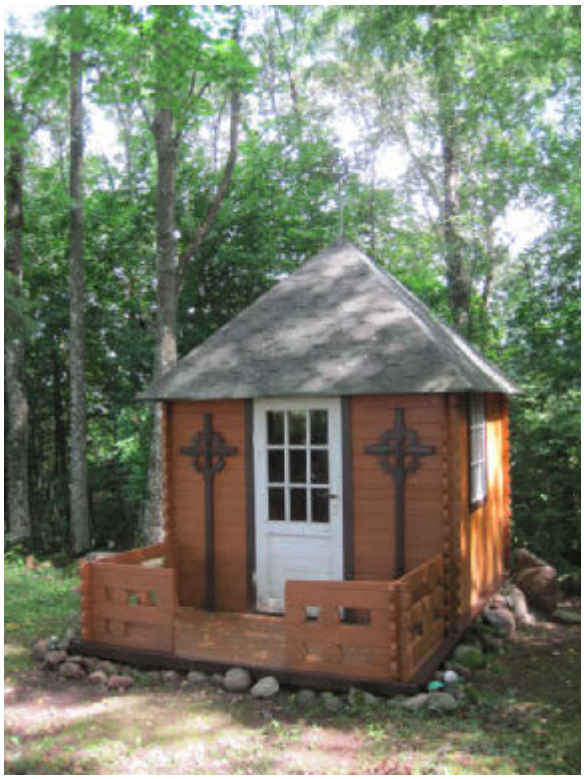

ZDONIŠKĖ
Į pietryčius nuo Telšių,
9 km į rytus nuo Varnių,
2 km į pietus nuo kelio Varniai-Užventis
Dimšų koplyčia-mauzoliejus, XIX a.
Fundatoriai dvarininkai Dimšos.
Čia 1902 m. buvusi palaidota Teresė Gorskytė-Dimšienė

ŽARĖNAI

17 km į pietus nuo Telšių, prie kelio į Varnius

Šv. vyskupo Stanislovo bažnyčia, 1911 m. ir varpinė, XIX a.

1579 m. minima bažnyčia. 1629 m. pastatyta nauja bažnyčia. 1750 m. atstatyta. 1820 m. atnaujinta (pakeisti sienojai). 1911 m. pastatyta dabartinė

Šventoriaus vartai
Koplytėlė šventoriuje
Paminklas Žarėnų bažnyčios 100-mečiui, 2011 m.
(dešinėje)

ŽARĖNŲ KAPINĖS
Kapinių koplyčia ir kapinių vartai
Koplytėlė Žarėnų kapinėse
(kairėje, žemiau)

ŽELVAIČIAI (RYŠKĖNAI)
4 km į pietus nuo Telšių,
prie kelio į Žarėnus, Varnius
Koplytėlė prie kelio, XIX a. *(dešinėje)*

Pavandenės bažnyčios ansamblis